Kokkuvõte komisjoni otsusest,

20. juuli 2016,

millega koondumine kuulutatakse kokkusobivaks siseturuga ja EMP lepingu toimimisega

(juhtum M.7724 – ASL/Arianespace)

(teatavaks tehtud numbri C(2016) 4621 all)

(ainult ingliskeelne tekst on autentne)

(2017/C 438/09)

Komisjon võttis 20. juulil 2016 vastavalt nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määrusele (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle ([1]) ja eriti selle artikli 8 punktile 1 vastu otsuse ühinemist käsitlevas juhtumis. Otsuse mittekonfidentsiaalne täisversioon on juhtumi autentses keeles kättesaadav konkurentsi peadirektoraadi veebisaidil järgmisel aadressil: http://ec.europa.eu/comm/competition/index_en.html

I. **POOLED JA TEHING**

(1) Komisjon sai 8. jaanuaril 2016 ühinemismääruse artikli 4 kohase teatise kavandatava koondumise kohta ühinemismääruse artikli 3 lõike 1 punkti b tähenduses, mille raames ühisettevõtja ASL, mille üle ettevõtjatel Airbus Group S.E. („Airbus“, Madalmaad) ja Safran S.A. („Safran“, Prantsusmaa) on ühiskontroll, omandab ainukontrolli ühinemismääruse artikli 3 lõike 1 punkti b tähenduses ettevõtjate Arianespace Participation S.A. ja Arianespace S.A. (üheskoos „Arianespace“, Prantsusmaa) üle praegu ettevõtja Centre National d'Etudes Spatiales („CNES“) omanduses oleva terve osaluse (üksuses Arianespace) ostu teel (edaspidi „tehing“). Ettevõtjaid „Airbus“ ja „Safran“ (koos) ning ettevõtjat „ASL“ nimetatakse edaspidi „pooled“.

(2) Arianespace on ettevõtja, mille asutasid 1980. aastal valdusettevõtjana tegutsev ettevõtja CNES ning Ariane programmis osalevad kosmosetööstusettevõtjad, nimelt Airbus, Safran ja üksteist muud Euroopa ettevõtjat, kes esindavad kümmet Euroopa riiki ning rahastavad Euroopa Kosmoseagentuuris (edaspidi „ESA“) osalemise kaudu kanderaketi Ariane arendamist. See esialgne omandistruktuur on kuni praeguse ajani jäänud üldjoontes samaks. Arianespace tegeleb äri- ja institutsionaalsete klientide tellimusel satelliitide ja muude kosmosesõidukite üleslennutamisega Kourous (Prantsusmaa) asuvast Guajaana kosmosekeskusest. Seepärast on ESA andnud ettevõtjale Arianespace ainuõiguse kasutada ESA vahenditest rahastatavaid Ariane ja Vega tüüpi kanderakette kommertstellimuste täitmiseks. Vastavalt Venemaa, ESA ja Prantsusmaa vahel allkirjastatud lepingutele on ettevõtjal Arianespace ainuõigus kasutada Guajaana kosmosekeskust ka Venemaa kanderaketiga Sojuz tehtavateks kommertslendudeks.

(3) Ettevõtja ASL on Prantsuse õiguse kohaselt asutatud äriühing, mille üle ettevõtjad Airbus ja Safran omavad ühiskontrolli (50/50), ja mis ühendab oma emaettevõtjate tegevust nii tsiviil- kui ka sõjaliseks otstarbeks kasutatavate kanderakettide ning satelliitide allsüsteemide ja varustuse valdkonnas. Komisjoni teavitati ühisettevõtja ASL loomisest 8. oktoobril 2014 juhtumi M.7353 raames ja asjakohane luba, mille suhtes kehtestati teatavad tingimused, anti välja 26. novembril 2014.

(4) Ettevõtja Airbus on Madalmaade õiguse kohaselt asutatud äriühing, mis tegutseb lennuki-, kosmose- ja kaitsetööstuse sektoris. Ettevõtja Airbus aktsiad on kantud Frankfurti, Madridi ja Pariisi väärtpaberibörside nimekirja. Ettevõtja Airbus koosneb kolmest suurest allüksusest i) Airbus Division, mis tegeleb peamiselt kommertsõhusõidukite tootmisega (68,4 % kontserni kogutulust 2014. aastal), ii) Airbus Helicopters (9,8 % kontserni kogutulust) ja iii) Airbus Defence and Space („Airbus DS“), mis tegeleb mitmesuguste kaitse- ja julgeolekuvaldkonna ning turvaliste kosmosepõhiste rakendustega seotud toodetega (20,9 % kontserni kogutulust), mis muu hulgas hõlmavad kanderakettide allsüsteeme (Hispaania tütarfirma Airbus Defence ja Space SAU („Airbus DS SAU“) kaudu) ja satelliite. Ettevõtja Airbus DS tegutseb ka satelliidioperaatorina telekommunikatsiooni- ja Maa jälgimissatelliiditeenuste valdkonnas.

(5) Ettevõtja Safran on Prantsusmaal asuv ettevõtja, mille aktsiad on kantud Pariisi väärtpaberibörsi nimekirja ja mis tegutseb kolmes põhivaldkonnas: i) lennukite ja kosmosesõidukite jõuseadmed (53 % kontserni kogutulust); ii) õhusõidukite osad (29 % kontserni kogutulust) ning iii) kaitse ja julgeolek (18 % kontserni kogutulust).

([1]) ELT L 24, 29.1.2004, lk 1.

II. **SISUKORD**

(6) Komisjonile teatati tehingust 8. jaanuaril 2016.

(7) Komisjon märkis 26. veebruari 2016. aasta otsuses, et tehing tekitab tõsiseid kahtlusi ühisturuga kokkusobivuse osas, ja otsustas algatada menetluse vastavalt ühinemismääruse artikli 6 lõike 1 punktile c (edaspidi „artikli 6 lõike 1 punkti c kohane otsus“).

(8) Süvendatud uurimine kinnitas konkurentsiprobleemiga seotud esialgseid kahtlusi tundliku teabe vahetamise osas ettevõtjate Arianespace ja Airbus vahel.

(9) Teatise esitaja esitas 20. mail 2016 lõplikud kohustused (edaspidi „lõplikud kohustused“), et muuta koondumine ühisturuga kokkusobivaks.

(10) Seepärast tehakse ettepanek võtta vastu ühinemismääruse artikli 8 lõike 2 kohane heakskiitmisotsus.

III. **SELETUSKIRI**

A. ASJAOMASED TOOTETURUD

1. **Ettevõtja Arianespace kasutatavate kanderakettide turg**

(11) Arianespace hangib kanderakette peatöövõtjatelt (Ariane puhul ettevõtjalt ASL, Vega puhul ettevõtjalt ELV ja Soyuzi puhul ettevõtjalt TsSKB). ASL on Ariane kanderakettide tootmisel peatöövõtja.

(12) Sellega seoses leiab komisjon, et on olemas ettevõtja Arianespace kasutatavate kanderakettide turg, mis peaks hõlmama kogu Euroopat.

2. **Kanderaketiteenuste turg**

(13) Ettevõtja Arianespace osutab satelliitide ja muude kosmosesõidukitega seotud kanderaketiteenuseid nii institutsionaalsetele kui ka äriklientidele. Ettevõtja lähetab kosmosetehnikat nii geostatsionaarsele ülemineku orbiidile (edaspidi *f*„GTO-orbiit“) kui ka muudele orbiitidele (edaspidi „mitte-GTO-orbiidid“). ASL tegutseb vähesel määral kanderaketiteenuste turul, tehes tellimuslende ühisettevõtjale Eurockot kuuluva kanderaketiga Rockot. Kõnealust mitte-GTO-orbiitidega seotud lendudeks ette nähtud kanderaketti kasutatakse nii äri- kui ka institutsionaalsete klientide teenindamiseks.

(14) Sellega seoses leiab komisjon, et kosmosetehnika lähetamine i) GTO-orbiidile ja ii) mitte-GTO-orbiitidele moodustavad kaks eri teenusteturgu. Mõlemad turud võib täiendavalt jagada ka i) avatud kanderaketiteenuste turuks (*open launches*) ja ii) piiratud kanderaketiteenuste turuks *(captive launches)*(tsiviil- või sõjandusvaldkond). Selle põhjal võib kindlaks määrata järgmised erinevad asjakohased turud: i) GTO-orbiidi avatud kanderaketiteenuste turg, ii) mitte-GTO-orbiitide avatud kanderaketiteenuste turg; iii) GTO-orbiidi piiratud kanderaketiteenuste turg ja iv) mitte-GTO-orbiitide piiratud kanderaketiteenuste turg. Käesoleva otsuse tähenduses võib jätta lahtiseks küsimuse, kas mitte-GTO-orbiitide kanderaketiteenuste turu võiks jagada maalähedase orbiidi kanderaketiteenuste turuks ja maast keskmisel kaugusel asuva orbiidi kanderaketiteenuste turuks või mitte.

(15) Turu geograafilise ulatuse osas leiab komisjon, et i) avatud kanderaketiteenuste turgu (nii GTO-orbiidi kanderaketiteenuste kui ka mitte-GTO-orbiitide kanderaketiteenuste osas) tuleks käsitada ülemaailmse turuna ning ii) piiratud kanderaketiteenuste turgu (nii GTO-orbiidi kui ka mitte-GTO-orbiitide kanderaketiteenuste osas) tuleks käsitada riikliku või regionaalse turuna.

3. **Satelliiditurg**

(16) Ettevõtja Airbus toodab satelliite ning satelliidivõrke nii ärilistel, institutsionaalsetel kui ka sõjalistel eesmärkidel kasutamiseks.

(17) Sellega seoses vaatleb komisjon järgmisi asjakohaseid turge: i) institutsioonilistel eesmärkidel kasutatavate satelliitide üleeuroopaline turg; ii) ELi piires institutsioonilistel eesmärkidel kasutatavate satelliitide turg; iii) institutsioonilistel eesmärkidel kasutatavate satelliitide eksporditurg; iv) ärilistel eesmärkidel kasutatavate satelliitide turg ja v) sõjalistel eesmärkidel kasutatavate satelliitide turg. Käesoleva otsuse tähenduses võib jätta lahtiseks küsimuse, kas satelliiditurg võiks jagada orbiidi liigi järgi (GTO-orbiidile/mitte-GTO-orbiidile lennutatavad satelliidid) ja kas satelliidivõrke tuleks käsitada eraldi turuna või mitte.

(18) Komisjon leiab, et i) ärilistel eesmärkidel kasutatavate satelliitide turgu tuleb käsitada ülemaailmse turuna; ii) institutsioonilistel eesmärkide kasutatavate satelliitide üleeuroopalist turgu tuleb sõltuvalt hankeasutusest käsitada üleeuroopalise või riikliku turuna; iii) institutsioonilistel eesmärkidel kasutatavate satelliitide eksporditurgu tuleb käsitada ülemaailmse turuna ning iv) sõjalistel eesmärkide kasutatavate satelliitide turgu tuleb käsitada riikliku turuna.

4. **Lastikandeseadmete (payload adapters) ja lastiväljastusseadmete (payload dispensers) turg**

(19) Ettevõtja ASL tegeleb lastiväljastusseadmete ehitamisega kanderaketile Ariane 5 (Galileo võrk) ja kanderaketile Soyuz (Globalstari võrk). Ettevõtja Airbus DS SAU tegeleb lastikandeseadmete ehitamisega kanderaketile Ariane 5.

(20) Sellega seoses leiab komisjon, et i) lastikandeseadmete turg ja ii) lastiväljastusseadmete turg on kaks erinevat tooteturgu. Kõnealuste turgude täpne geograafiline ulatus (üle-EMP-line või ülemaailmne) jäetakse määratlemata.

5. **Kosmosekindlustusteenuste turg**

(21) Ettevõtja Arianespace pakub oma klientidele kindlustusteenust täielikult talle kuuluva tütarettevõtja S3R kaudu.

(22) Komisjon leiab, et kosmosekindlustusteenuste tooteturu täpse ulatuse võib jätta määratlemata. Ka turu täpne geograafiline ulatus jäetakse määratlemata.

6. **Satelliitide käitamise turg**

(23) Ettevõtja Airbus tegeleb järgmiste satelliitide käitamisega: i) Maa seire satelliidid (nii enda nimel kui ka Euroopa kosmoseagentuuride tellimusel) ettevõtja Airbus DS geoinfoteenuste osakonna (varem Spot Image ja Infoterra) kaudu ning ii) sõjalisel eesmärgil kasutatavad sidesatelliidid (peamiselt Ühendkuningriigi kaitseministeeriumi tellimusel) Ühendkuningriigis asuva tütarettevõtja Paradigm kaudu.

(24) Komisjon leiab, et satelliitide käitamise tooteturu täpse ulatuse võib jätta määratlemata. Kõnealuste turgude geograafilise ulatuse osas leiab komisjon, et neid turge tuleb käsitada ülemaailmse turuna.

B. KONKURENTSIMÕJU HINDAMINE

(25) Ettevõtjad Airbus ja ASL tegutsevad turgudel, mis on ettevõtja Arianespace tegevusega vertikaalselt või muul viisil seotud. Eelkõige on omavahel seotud ettevõtja Arianespace tegevus kanderaketiteenuste osutamisel ja i) ettevõtja ASL tegevus ettevõtjale Arianespace Ariane tüüpi kanderakettide tarnimisel; ii) ettevõtja Airbus DS SAU tegevus lastikandeseadmete tarnimisel; iii) ettevõtjad Airbus DS SAU ja ASL tegevus lastiväljastusseadmete tarnimisel; iv) ettevõtja Airbus tegevus satelliitide tootmisel ning v) ettevõtja Airbus tegevus satelliitide käitamisel. Tehinguga luuakse veel üks täiendav seos, nimelt ettevõtja Arianespace tegevus kindlustusteenuste pakkumisel ning ettevõtja Airbus tegevus i) satelliitide tootmisel ja ii) satelliitide käitamisel.

1. **Konkurentsimõju hindamine: Seos i) ettevõtja Arianespace kui kanderaketiteenuste pakkuja ja ii) ettevõtja Airbus kui satelliiditootja vahel**

Tundliku teabe vahetamine

(26) Artikli 6 lõike 1 punkti c kohases otsuses väljendati tõsiseid kahtlusi seoses ohuga, et tundliku teabe vahetamine ettevõtjate Arianespace ja Airbus vahel võib kahjustada teisi satelliiditootjaid ning kanderaketiteenuste osutajaid.

(27) Pärast süvendatud uurimist on komisjon jõudnud järeldusele, et tehing takistab oluliselt tõhusat konkurentsi seoses tundliku teabe edastamisega i) ettevõtjalt Arianespace ettevõtjale Airbus, mis võib kahjustada muid satelliiditootjaid ning ii) ettevõtjalt Airbus ettevõtjale Arianespace, mis võib kahjustada muid kanderaketiteenuste osutajaid.

(28) Komisjoni uurimise andmetel on ettevõtjal Arianespace juurdepääs satelliiditootjatega seotud tundlikule teabele, nimelt tehnilisele teabele massi ja ajakava, lennu iseloomu, raskuskeskme ja orbiidiga seotud nõuete ning satelliitide konstruktsiooni jms kohta, samuti äriteabele. Satelliiditootjate ja ettevõtja Ariane vahelistes lepingutes sisalduvad konfidentsiaalsuse klauslid (näiteks teabe mitteavaldamise sätted) ei ole piisavad selleks, et takistada ettevõtjal Arianespace edastamast tundlikku äriteavet ettevõtjale Airbus. Seepärast on komisjon jõudnud järeldusele, et tõenäoliselt oleks ettevõtjal Arianespace võimalik jagada ettevõtjaga Airbus teisi satelliiditootjaid käsitlevat tundlikku teavet.

(29) Lisaks on satelliiditootjate poolt ettevõtjale Arianespace edastatav teave sellise iseloomuga, et juurdepääs kõnealusele teabele võiks anda ettevõtjale Airbus tema konkurentide ees eelise. Seepärast jõudis komisjon järeldusele, et ettevõtjal Arianespace võiks tõenäoliselt olla huvi jagada ettevõtjaga Airbus teisi satelliiditootjaid käsitlevat tundlikku teavet.

(30) Lisaks võib olukord, kus ettevõtja Arianespace edastab ettevõtjale Airbus tundlikku teavet teiste satelliiditootjate kohta, oluliselt takistada konkurentsi satelliiditurul. Selle tagajärjed võivad olla järgmised i) pakkumuste konkurentsivõime väheneb, kuna ettevõtja Airbus kohandaks oma strateegiat vastavalt konkurentide kohta saadud teabele, millele tal on juurdepääs ja ii) turg muutub vähem innovatiivseks, kuna konkurendid ei ole innovatsioonist enam huvitatud, kui ettevõtja Airbus võib nende innovaatilisi lahendusi lihtsalt kopeerida ja tulu endale saada.

(31) Lisaks jõudis komisjon järeldusele, et ettevõtjal Airbus on juurdepääs kanderaketiteenuste osutajatega seotud tundlikule teabele, sealhulgas olemasolevaid stardiaegu, hindu ja uusi arengusuundumusi käsitlevale teabele. Nii nagu ettevõtjalt Arianespace ettevõtjale Airbus edastatava teabe puhul, ei sisalda konfidentsiaalsuse klauslid sätet, mis keelaks teabe vahetamise ema- ja tütarettevõtja vahel. Seepärast on komisjon jõudnud järeldusele, et tõenäoliselt oleks ettevõtjal Airbus võimalik vahetada ettevõtjaga Arianespace teisi kanderaketiteenuste osutajaid käsitlevat tundlikku teavet.

(32) Lisaks jõudis komisjon järeldusele, et ehkki ettevõtja Airbus omab juba praegu osalust ettevõtjas Arianespace, on tõenäoline, et tehingu sõlmimine suurendab ettevõtja Airbus huvi edastada ettevõtjale Arianespace teavet teiste kanderaketiteenuste osutajate kohta.

(33) Lõpuks jõudis komisjon järeldusele, et olukord, kus ettevõtja Airbus edastab ettevõtjale Arianespace tundlikku teavet teiste kanderaketiteenuste osutajate kohta, võib oluliselt takistada konkurentsi kanderaketiteenuste turul. Põhjuseks on see, et ettevõtja Arianespace juurdepääsu teisi kanderaketiteenuste osutajaid käsitlevale tundlikule teabele saab kasutada mis tahes tehnilise eelise neutraliseerimiseks ning see vähendaks konkurentide huvi innovatsiooni ja konkureerimise vastu.

Piirangud, mis on seotud ettevõtja Airbus konkurentide juurdepääsuga satelliiditurule

(34) Artikli 6 lõike 1 punkti c kohases otsuses väljendati tõsiseid kahtlusi seoses võimalusega, et pärast tehingu toimumist võib ettevõtja Arianespace kasutada oma turupositsiooni kanderaketiteenuste turul ettevõtja Airbus satelliitide müügi suurendamiseks ning piirata sellise diskrimineerimise kaudu ettevõtja Airbus konkurentide juurdepääsu satelliiditurule.

(35) Näiteks võiksid pooled pakkuda allahindlust klientidele, kes ostavad ettevõtja Airbus toodetud satelliite ja kasutavad samal ajal ettevõtja Arianespace kanderaketiteenuseid, eraldi ostes aga küsitakse kummagi toote eest kõrgemat hinda. Lisaks võiks ettevõtja Arianespace eraldada ettevõtjale Airbus paremaid stardiaegu (st juhul, kui kliendid kohustuvad ostma ettevõtja Airbus toodetud satelliite) ja pakkuda konkurentide käest satelliidi ostnud klientidele vähem soodsaid stardiaegu.

(36) Pärast süvendatud uurimist jõudis komisjon järeldusele, et juurdepääsu piiramise osas ei takista tehing poolte tegevuse vahelise seose tõttu oluliselt tõhusat konkurentsi GTO-orbiidi kanderaketiteenuste ülemaailmsel turul ja ärilistel eesmärkidel kasutatavate satelliitide ülemaailmsel turul.

(37) Esiteks jõudis komisjon järeldusele, et pärast tehingu sõlmimist ei ole pooled tõenäoliselt suutelised tulemuslikult piirama ettevõtja Airbus konkurentide juurdepääsu satelliiditurule. Põhjuseks on see, et i) ehkki Arianespace on praegu turuliider, tegutsevad satelliiditurul ka sellised tõsiseltvõetavad tootjad nagu SpaceX ja ILS; ii) kanderaketiteenuste turul valitseb dünaamiline konkurents, kus turule sisenevad uued tulijad ning ettevõtjate positsioon võib kiiresti muutuda; iii) satelliidikäitajad võivad olla võimelised osaliselt tasakaalustama poolte suutlikkust piirata konkureerivate satelliiditootjate juurdepääsu turule; iv) satelliidituru iseärasused ei võimalda tõenäoliselt piirata ettevõtja Airbus konkurentide juurdepääsu turule vähemalt lühikeses perspektiivis ja v) ärilistel eesmärkidel kasutatavate satelliitide tootjate turulepääsu tõhusa piiramise võimalused on pikaajalises perspektiivis väga küsitavad.

(38) Teiseks järeldas komisjon pärast seda, kui ta oli analüüsinud poolte huvisid seoses konkurentide juurdepääsu piiramisega satelliiditurule, et ehkki mõned elemendid osutavad teatavate huvide olemasolule, leidub ka tasakaalustavaid faktoreid, mis võivad nende potentsiaalse mõju tühistada. Kuna suutlikkus piirata turulepääsu seega tõenäoliselt puudub, jõudis komisjon järeldusele, et ta võib jätta lahtiseks küsimuse, kas pooled võiksid olla huvitatud sellest, et piirata ettevõtja Airbus konkurentide juurdepääsu ärilistel eesmärkidel kasutatavate satelliitide turule.

(39) Kolmandaks analüüsis komisjon juurdepääsu piiramise strateegia kohaldamise mõju konkurentsile, lähtudes halvimast võimalikust stsenaariumist, mis hõlmas ühe ettevõtja Airbus konkurendi turulepääsu võimalikku piiramist. Seda suhteliselt väikese tõenäosusega stsenaariumi analüüsides jõudis komisjon järeldusele, et tõenäoliselt ei takista turulepääsu piiramise strateegia kohaldamine oluliselt konkurentsi. Põhjuseks on see, et i) vaatluse all olevas turusegmendis tegutseb mitu muud osalist; ii) kasutamata tootmisvõimsust silmas pidades võivad satelliiditootjad oma tegevust suuremate pingutusteta laiendada ja iii) satelliidikäitajad omavad teataval määral tasakaalustavat ostujõudu.

(40) Lisaks jõudis komisjon järeldusele, et juurdepääsu piiramise osas ei takista tehing poolte tegevuse vahelise seose tõttu oluliselt tõhusat konkurentsi i) mitte-GTO-orbiidi kanderaketiteenuste ülemaailmsel turul ning ii) institutsionaalsetel eesmärkidel kasutatavate satelliitide ekspordi ülemaailmsel turul ja hüpoteetilisel satelliidivõrkude ülemaailmsel turul. Lisaks jõudis komisjon järeldusele, et juurdepääsu piiramise osas ei takista tehing poolte tegevuse vahelise seose tõttu oluliselt tõhusat konkurentsi i) GTO-orbiidi ja mitte-GTO-orbiidi piiratud kanderaketiteenuste üleeuroopalistel (ELi piires) ja riiklikel turgudel ning ii) institutsionaalsetel eesmärkidel kasutatavate satelliitide üleeuroopalisel turul ja sõjalistel/institutsionaalsetel eesmärkidel kasutatavate satelliitide riiklikel turgudel.

2. **Konkurentsimõju hindamine: vertikaalne seos i) ettevõtja Arianespace kui kanderaketiteenuste osutaja ja ii) ettevõtja ASL kui Ariane tüüpi kanderakettide tarnija vahel**

(41) Artikli 6 lõike 1 punkti c kohases otsuses väljendati tõsiseid kahtlusi seoses kliendi turulepääsu võimaliku piiramise strateegiaga, mille kohaselt pooled teenindavad eelisjärjekorras Ariane tüüpi kanderakettidega tehtavaid lende, mis võib tekitada kahju Vega tüüpi kanderakettidega (ettevõtja ELV toodetud kanderaketid, mille turustajaks on ettevõtja Arianespace) tehtavatele lendudele.

(42) Pärast süvendatud uurimist on komisjon jõudnud järeldusele, et pooltel puudub tõenäoliselt nii suutlikkus kui ka huvi kohaldada ettevõtja ELV suhtes kliendi turulepääsu piiramise strateegiat ja et isegi juhul, kui sellist strateegiat peaks kohaldatama, ei takistaks see oluliselt konkurentsi. Komisjoni järeldused osutasid eelkõige sellele, et Ariane stardiplatvormi kasutatakse väga harva sama liiki lendudeks, mis Vega stardiplatvormi ja isegi juhul, kui ettevõtja ELV suhtes peaks kohaldatama kliendi turulepääsu piiramise strateegiat, ei mõjutaks see ettevõtja Arianespace konkurente kanderaketiteenuste turul. Põhjuseks on asjaolu, et ettevõtja ELV on kohustatud müüma oma kanderakette ainult ettevõtjale Arianespace ja et kõik ettevõtja Arianespace konkurendid kasutavad oma kanderakette.

3. **Konkurentsimõju hindamine: vertikaalne seos i) ettevõtja Arianespace kui kanderaketiteenuste osutaja ning ii) ettevõtjate Airbus DS SAU ja ASL kui lastiväljastusseadmete ning lastikandeseadmete tarnijate vahel**

(43) Artikli 6 lõike 1 punkti c kohases otsuses väljendati tõsiseid kahtlusi seoses kliendi turulepääsu võimaliku piiramise strateegiaga, mille kohaselt pooled tellivad lastiväljastusseadmed ja lastikandeseadmed kas ettevõtjalt ASL või ettevõtjalt DS SAU ka juhul, kui see ei ole olemasolevatest lahendustest kõige parem, tekitades sellega kahju teistele olemasolevatele lastiväljastusseadmete ja lastikandeseadmete tarnijatele, kellelt ettevõtja Arianespace võiks asjaomaseid seadmeid tellida.

(44) Pärast süvendatud uurimist jõudis komisjon järeldusele, et pooltel ei ole tõenäoliselt võimalik piirata lastiväljastusseadmete juurdepääsu järelturgudele. Komisjon jõudis eelkõige järeldusele, et osalised saaksid kohaldada kliendi turulepääsu piiramise strateegiat vaid muude kui ESA rahastatud lastiväljastusseadmete suhtes ning nad oleksid vaid teataval määral suutelised piirama oma konkurentide juurdepääsu lastiväljastusseadmete turule. Isegi juhul, kui lastiväljastusseadmete puhul peaks kohaldatama kliendi turulepääsu piiramise strateegiat, ei takistaks see oluliselt konkurentsi kanderaketiteenuste turul, kuna lastiväljastusseadmete hind moodustab kanderaketiteenuste kogumaksumusest vaid suhtelisele väikese osa.

(45) Pärast süvendatud uurimist jõudis komisjon järeldusele, et pooltel ei oleks võimalik piirata lastikandeseadmete juurdepääsu järelturgudele. Komisjon on eelkõige jõudnud järeldusele, et pooled ei ole tõenäoliselt suutelised kliendi turulepääsu piiramise strateegiat kasutades piirama lastikandeseadmete juurdepääsu järelturgudele, võttes arvesse ESA riigihanke-eeskirjades sätestatud piiranguid ning uute lastikandeseadmete väljatöötamisega seotud suhteliselt suuri kulusid. Isegi juhul, kui lastikandeseadmete puhul peaks kohaldatama kliendi turulepääsu piiramise strateegiat, ei takistaks see oluliselt konkurentsi kanderaketiteenuste turul, kuna lastikandeseadmete hind moodustab kanderaketiteenuste kogumaksumusest vaid suhtelisele väikese osa.

4. **Konkurentsimõju hindamine: seos i) ettevõtja Arianespace kui kindlustusteenuste osutaja ning ii-a) ettevõtja Airbus kui satelliitide käitaja ja ii-b) ettevõtja Airbus kui satelliitide tootja vahel**

(46) Komisjon jõudis järeldusele, et kliendi turulepääsu piiramise või sisendi turulepääsu piiramise osas ei takista tehing poolte tegevuse vahelise vertikaalse seose tõttu kosmosekindlustusteenuste turul oluliselt tõhusat konkurentsi i) satelliitide käitamise turul ega ii) satelliiditurul.

5. **Konkurentsimõju hindamine: vertikaalne seos i) ettevõtja Arianespace kui kanderaketiteenuste osutaja ja ii) ettevõtja Airbus kui satelliitide käitaja vahel**

(47) Komisjon jõudis järeldusele, et kliendi turulepääsu piiramise või sisendi turulepääsu piiramise osas ei takista tehing poolte tegevuse vahelise vertikaalse seose tõttu oluliselt tõhusat konkurentsi kanderaketiteenuste turul ja satelliitide käitamise turul.

6. **Järeldus**

(48) Otsuses jõutakse seega järeldusele, et tehing takistab oluliselt tõhusat konkurentsi satelliidi- ja kanderaketiteenuste turul tundliku teabe vahetamise osas ettevõtjate Airbus ja Arianespace vahel.

C. KOHUSTUSED

(49) Selleks et kõrvaldada konkurentsiprobleem, mis on seotud tundliku teabe vahetamisega ettevõtjate Arianespace ja Airbus vahel, esitasid pooled 20. mail 2016 allpool esitatud lõplikud kohustused.

(50) Lõplikke kohustusi sisaldavad sätted hõlmavad i) tulemüüre, ii) ettevõtjate Airbus, ASL ja Arianespace suhtes kohaldatavaid tööjõu liikumise piiranguid ning vahekohtusüsteemi kohaldamist kõikide mitteavalikustamise kokkulepetega seotud kohustuste täitmise suhtes.

(51) Tulemüüriga seotud meetmeid kohaldatakse ühelt poolt ettevõtjate ASL/Arianespace ja teiselt poolt ettevõtja Airbus suhtes, et vältida teabe vahetamist järgmiste valdkondades: a) konkurentsi seisukohast tundlik teave ettevõtjaga Airbus Group konkureerivate satelliiditootjate kohta; b) konkurentsi seisukohast tundlik teave kanderaketi ja satelliidi ühilduvuse kohta ning c) konkurentsi seisukohast tundlik teave muude kui ettevõtja Arianespace osutatavate kanderaketiteenuste kohta.

(52) Selleks et veelgi tugevdada eespool nimetatud tulemüüre käsitlevaid sätteid, on pooled esitanud ka õiguskaitsevahendi, mille kohaselt ettevõtja Airbus töötajaid ei tohi nimetada ettevõtja Arianespace juhtkonna või juhatuse/komitee liikmeks. Lisaks sellele on ette nähtud järgmine: i) ettevõtja ASL/Arianespace töötajad, kellel on juurdepääs ettevõtjaga Airbus Group konkureerivate satelliiditootjatega seotud tundlikule teabele ning konkurentsi seisukohast tundlikule teabele kanderakettide ja satelliitide ühilduvuse kohta, peavad enne ettevõtja Airbus DS Satellites juures tööle asumist läbima [1–5]-aastase ooteperioodi ning ii) ettevõtja Airbus DS Satellites töötajad, kellel on juurdepääs muude kanderaketiteenuste pakkujate kui Arianespace kanderaketiteenustega seotud tundlikule äriteabele, peavad enne ettevõtja ASL/Arianespace juures tööle asumist läbima [1–5]-aastase ooteperioodi.

(53) Komisjon jõuab seega järeldusele, et lõplikud kohustused on asjakohased ning piisavad, et kõrvaldada tõhusa konkurentsi oluline takistamine satelliidi- ja kanderaketiteenuste turul tundliku teabe vahetamise osas ettevõtjate Airbus ja Arianespace vahel.

IV. **JÄRELDUS**

(54) Eespool toodud põhjustel jõutakse otsuses järeldusele, et 20. mail 2016 võetud kohustuste alusel muudetud koondumine ei hakka märkimisväärselt takistama tõhusat konkurentsi siseturul või selle olulises osas.

(55) Sellest tulenevalt tuleks koondumine kuulutada kokkusobivaks siseturuga ja EMP lepingu toimimisega vastavalt ühinemismääruse artikli 2 lõikele 2 ja artikli 8 lõikele 2 ning EMP lepingu artiklile 57.